

Projekt

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ W OLECKU

z dnia 2025 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Olecko na lata 2026-2029

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) uchwala się, co następuje:

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 3. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Olecko na lata 2026-2029, zwany dalej „programem”, który:

- 1) jest zgodny z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) określa lokalne propozycje działań Gminy Olecko w zakresie realizacji zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków oraz związanych z uzależnieniami behawioralnymi i zjawiskiem przemocy;
- 3) stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Olecko na lata 2016-2025 przyjętej uchwałą nr ORN.0007.25.2016 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 29 kwietnia 2016 r.;
- 4) jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025;
- 5) jest poparty diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Olecko sporządzoną w 2025 roku;
- 6) został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w latach ubiegłych;
- 7) jest kontynuacją ustawowych zadań realizowanych w Gminie Olecko w latach poprzednich.

§ 4. Za realizację programu odpowiedzialny jest pełnomocnik do spraw przeciwdziałania uzależnieniom.

Rozdział 2. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Olecko

§ 5. 1. Gmina Olecko jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie oleckim, w województwie warmińsko-mazurskim.

2. Gmina Olecko liczy 20.195 mieszkańców¹⁾. Liczba dzieci i młodzieży do 18. roku życia wynosi 3.728, co stanowi 18,46% ogółu mieszkańców gminy. W ostatnich latach Gmina Olecko odnotowuje systematyczny spadek liczby mieszkańców, co wpisuje się w ogólny trend depopulacyjny widoczny w wielu gminach Polski. Spadek ten dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, choć kobiety nadal stanowią nieznacznie większość populacji.

3. Dla potrzeb opracowania programu została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, która jest podstawą opracowania celów oraz zadań programu. W badaniu wzięło udział 105 dorosłych mieszkańców Gminy Olecko (75% z badanych to kobiety natomiast 25% to mężczyźni, średnia wieku badanych wyniosła 36 lat), 80 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 1.418 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych (631 uczniów klas 1-3 szkół podstawowych, 519 uczniów klas 4-8 szkół podstawowych i 268 uczniów szkół ponadpodstawowych).

4. Przedmiotem badań były podstawowe problemy społeczne związane z używaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, uzależnieniem od zachowań, przemocą w środowisku domowym i szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

5. Wyniki diagnozy przeprowadzonej w Gminie Olecko zostały porównane z wynikami ogólnopolskiego badania pn. Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną, w skrócie ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Drugs), zrealizowanego w 2024 roku. ESPAD to wieloletni europejski program badań ankietowych w szkołach. Badania prowadzone są co cztery lata według tych samych wystandaryzowanych technik. W Polsce przeprowadzane są na próbach losowych uczniów w grupie wiekowej 15-18 lat. Mają one na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Badaniem ESPAD w 2024 roku objęto 6.486 uczniów.

¹⁾ Dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Olecku - stan na dzień 31 grudnia 2024 r.

§ 6. W oparciu o przeprowadzone badania sporządzono analizę SWOT, która przedstawia mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

1) mocne strony:

- a) silne relacje rodzinne – zdecydowana większość młodzieży ocenia swoje więzi z rodzicami i opiekunami jako dobre lub bardzo dobre (95% uczniów klas 4-8 szkół podstawowych, zwanych dalej „SP 4-8”; 90% uczniów szkół ponadpodstawowych, zwanych dalej „SPP”),
- b) bezpieczne środowisko szkolne – 95% uczniów klas 1–3 szkół podstawowych czuje się w szkole bezpiecznie, a 94% dobrze ocenia atmosferę w klasie,
- c) system instytucjonalnego wsparcia – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy z udziałem psychologa, prawnika i specjalistów ds. uzależnień i ds. przemocy; stabilna praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywującej do leczenia,
- d) poprawiająca się sytuacja na rynku pracy – spadek liczby osób bezrobotnych (z 884 osób w 2023 r. do 768 osób w 2024 r.), przy jednoczesnej sporej liczbie ofert pracy (697 w 2024 r.),
- e) zaangażowanie społeczności lokalnej – aktywność szkół i instytucji w działaniach profilaktycznych oraz dostęp do zajęć sportowych i kulturalnych;

2) słabe strony:

- a) niekorzystna sytuacja demograficzna – spadek liczby ludności gminy, starzenie się populacji, ujemny przyrost naturalny,
- b) przemoc domowa – w latach 2022–2024 odnotowano odpowiednio 59, 79 i 61 Niebieskich Kart, w 2024 r. pomocą objęto 188 osób, w tym 115 dzieci,
- c) wysoka inicjacja nikotynowa i używanie e-papierosów przez młodzież (19% uczniów SP 4–8, 43% SPP),
- d) eksperymentowanie młodzieży z narkotykami (8% SP 4–8, 7% SPP, część uczniów ocenia dostęp jako łatwy),
- e) hazard i gry na pieniądze online wśród młodzieży (25% SP 4–8 i 37% SPP),
- f) nadmierny czas ekranowy (częste korzystanie 4–6 godzin i więcej, szczególnie w SPP),
- g) wysoka dostępność alkoholu – rosnąca liczba punktów sprzedaży; choć zakup „tajemniczego klienta” potwierdził brak sprzedaży nieletnim, konieczny jest stały nadzór i dalsze szkolenia sprzedawców,
- h) problemy społeczne w rodzinach – występowanie ubóstwa, chorób przewlekłych, bezradności opiekuńczo-wychowawczej i niepełnosprawności jako głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej;

3) szanse:

- a) możliwość wdrażania programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, które wzmacniają kompetencje psychospołeczne i chronią przed zachowaniami ryzykownymi,
- b) rozwój nowoczesnych działań profilaktycznych – włączenie rodziców i nauczycieli w programy edukacyjne,
- c) aktywność lokalnych instytucji – potencjał do współpracy w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i promocji zdrowia psychicznego,
- d) poprawiające się wskaźniki gospodarcze – spadek bezrobocia i większa dostępność ofert pracy mogą redukować skalę problemów społecznych,
- e) nowe formy komunikacji – wykorzystanie mediów społecznościowych i kampanii internetowych w profilaktyce oraz edukacji dorosłych;

4) zagrożenia:

- a) utrwalanie się zachowań ryzykownych – wczesna inicjacja alkoholowa, wysoki odsetek uczniów palących e-papierosy, eksperymenty z narkotykami,
- b) rozwój uzależnień behawioralnych,
- c) przemoc rówieśnicza i domowa – ryzyko długofalowych konsekwencji społecznych i psychicznych,
- d) starzenie się populacji i odpływ młodych mieszkańców – osłabienie potencjału rodzin i wzrost potrzeb opiekuńczych,
- e) zmiany norm społecznych – utrzymujące się przyzwolenie na picie alkoholu przez młodzież oraz brak jednoznacznego sprzeciwu wobec zachowań ryzykownych,
- f) ryzyko niewystarczającej reakcji instytucji – w przypadku braku kontynuacji systematycznych działań kontrolnych i profilaktycznych.

§ 7. Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach ankietowanych osób:

1) dorośli mieszkańcy:

- a) w opinii mieszkańców Gminy Olecko najistotniejszymi problemami społecznymi są uzależnienie od Internetu, cyberprzemoc (72%), uzależnienia behawioralne (68%) oraz uzależnienie od alkoholu (63%),

- b) 8% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 43% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić,
- c) zdaniem 97% respondentów zjawisko przemocy w lokalnej społeczności jest zjawiskiem raczej rzadkim i bardzo rzadkim, 3% wyraża zdanie przeciwne,
- d) doświadczanie przemocy ze strony członka rodziny potwierdziło 7% badanych mieszkańców, najczęściej wskazywano doświadczanie przemocy psychicznej – 3% oraz ekonomicznej (4%),
- e) według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Olecko odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o umiarkowanym stopniu ryzyka – badani spożywają alkohol najczęściej raz w tygodniu (27%) oraz kilka razy w tygodniu (34%), wypijając przy tym następujące ilości alkoholu: 1-2 porcje deklaruje 42% badanych, 3-4 porcje deklaruje 35% badanych,
- f) do najczęściej wskazywanych okazji i motywów sięgania po alkohol mieszkańcy wskazują kolejno: odreagowanie emocji – 37%, dla towarzystwa – 29%, dla dodania sobie odwagi – 15% oraz podczas uroczystości – 10%. Niepokojący wydaje się wskaźnik sugerujący, że dla 52% badanych alkohol jest źródłem radzenia sobie z przeżywanymi emocjami,
- g) łącznie 51% respondentów wskazało w badaniu, że zjawisko uzależnienia od alkoholu w ich okolicy jest raczej częste i bardzo częste,
- h) 7% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne, 93% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących takie substancje,
- i) 6% mieszkańców deklaruje, że zna osoby stosujące leki celem odurzenia, a 33% nie jest pewnych, ale ma podejrzenia, że tak jest,
- j) 90% respondentów przyznaje, że ma doświadczenia z grami hazardowymi, co może wskazywać na popularność tego typu „rozrywki” wśród dorosłych mieszkańców Olecka,
- k) 75% mieszkańców uważa, że uzależnienie od komputera i/lub Internetu jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym;

2) sprzedawcy napojów alkoholowych:

- a) rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 98% sprzedawców deklaruje, że zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta,
- b) respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18. roku życia zdarzają się często (11%) oraz sporadycznie (28%), a 61% sprzedawców deklaruje, że do takich sytuacji nie dochodzi,
- c) 91% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości co do pełnoletności,
- d) 65% badanych stwierdza, że nie dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu w obrębie sklepu, 26% uważa, że dochodzi do tego sporadycznie,
- e) 68% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie nietrzeźwej;

3) uczniowie klas 1-3 szkoły podstawowej:

- a) zdecydowana większość uczniów pozytywnie ocenia swoje relacje z nauczycielami. Aż 78% wskazało, że są one dobre, natomiast jedynie 3% oceniło je negatywnie. Co piąty uczeń (19%) nie potrafił jednoznacznie ocenić tej kwestii. Wyniki te pokazują, że najmłodszy uczniowie czują się dobrze w kontaktach z nauczycielami, co stanowi solidną podstawę dla ich dalszego rozwoju edukacyjnego,
- b) 95% uczniów czuje się bezpiecznie w szkole (60% „zdecydowanie tak”, 35% „raczej tak”), a tylko 5% wskazało na poczucie braku bezpieczeństwa. Atmosfera w klasach również oceniana jest wysoko – 94% uczniów czuje się w nich dobrze, a negatywne odczucia pojawiają się marginalnie (6%),
- c) znaczna większość (86%) ma w klasie lub szkole osobę, której może się zwierzyć w trudnych sytuacjach, co sprzyja poczuciu bezpieczeństwa i integracji. Jednocześnie 36% badanych przyznało, że odczuwa obawy wobec niektórych rówieśników, mimo iż większość (64%) nie doświadcza takich lęków,
- d) przemoc najczęściej występuje w trakcie przerw (43%) i po lekcjach (31%), rzadziej w czasie zajęć (7%) czy przed nimi (6%). Ponad 40% uczniów nigdy nie doświadczyło dokuczania ani dręczenia, jednak aż 52% zetknęło się z tym zjawiskiem w różnym nasileniu: 26% kilka razy, 24% od czasu do czasu, a 7% niemal codziennie,
- e) najczęściej wskazywaną osobą, do której uczniowie zwróciliby się w sytuacji przemocy, jest wychowawca (44%) oraz rodzice (30%). Znacznie rzadziej dzieci zaufałyby pedagogowi lub psychologowi (8%) czy przyjaciółom (10%). Niewielka grupa (4%) nie zwierzyłaby się nikomu – co jest sygnałem do dalszej pracy nad otwartością i poczuciem wsparcia w środowisku szkolnym,
- f) najwięcej uczniów (35%) korzysta z urządzeń elektronicznych przez krótki czas (jedna bajka lub gra). Kolejna duża grupa (27%) spędza przy nich więcej czasu, a 14% deklaruje, że niemal całe popołudnie po szkole poświęca na korzystanie z telefonu, komputera czy tabletu. Najczęstszą aktywnością jest granie w gry (48%) oraz oglądanie bajek lub filmików (27%),

- g) ponad połowa uczniów (59%) odczuwa negatywne emocje, gdy nie może korzystać z urządzeń elektronicznych – 13% zawsze, a 46% czasami. Dla 41% brak dostępu do sprzętu nie ma znaczenia, jednak zauważalny odsetek dzieci przejawia symptomy ryzyka uzależnienia cyfrowego,
- h) jeśli chodzi o cyberprzemoc – większość uczniów (77%) nie zetknęła się z przykrymi zachowaniami online, ale już 23% doświadczyło takich sytuacji. To stosunkowo wysoki wynik, biorąc pod uwagę wiek dzieci, wskazuje na potrzebę wczesnych działań profilaktycznych;
- 4) uczniowie klas 4-8 szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej:
- a) 14% uczniów klas 4-8 oraz 47% klas SPP deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową,
 - b) do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 19% młodszych i 43% starszych uczniów, niepokojący jest względnie łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych,
 - c) 3% uczniów klas 4-8 oraz 4% klas SPP deklaruje, że ma za sobą inicjację narkotykową,
 - d) aż 34% badanych uczniów deklaruje, że korzysta z urządzeń elektronicznych od 2 do 4 godzin dziennie,
 - e) pozytywnie należy ocenić niską skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze deklaruje – 25% uczniów SP 4-8 oraz 37% SPP,
 - f) uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy (SP 4-8: 37%; SPP: 19%) w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej),
 - g) uczniowie deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami.

§ 8. 1. Na podstawie przeprowadzonych badań można wskazać szereg zasobów, które pełnią rolę czynników chroniących:

- 1) silne i pozytywne relacje rodzinne – zdecydowana większość uczniów deklaruje dobre lub bardzo dobre więzi z rodzicami i opiekunami. Relacje te stanowią fundament poczucia bezpieczeństwa i są kluczowym buforem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych;
- 2) poczucie bezpieczeństwa i pozytywny klimat szkolny – w klasach 1–3 aż 95% uczniów czuje się bezpiecznie, a 94% dobrze ocenia atmosferę w swojej klasie. Sprzyja to rozwojowi odporności psychicznej i społecznej;
- 3) funkcjonujący system wsparcia instytucjonalnego – gmina zapewnia bezpłatny dostęp do specjalistów, w tym psychologa, prawnika oraz terapeutów uzależnień i przemocy. Stabilną pracę prowadzi także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, systematycznie motywując osoby uzależnione do leczenia;
- 4) zasoby środowiskowe – spadające bezrobocie i dostępność ofert pracy sprzyjają stabilizacji rodzin i ograniczają ryzyko marginalizacji społecznej.

2. Wzmacnianie tych czynników powinno być integralną częścią lokalnej polityki profilaktycznej. Oznacza to nie tylko przeciwdziałanie zagrożeniom, lecz także systematyczne rozwijanie mocnych stron dzieci, młodzieży, rodzin i społeczności lokalnej tak, aby budować odporność psychiczną, poczucie sprawczości i umiejętność radzenia sobie z trudnościami.

§ 9. 1. Badanie ukazało również czynniki ryzyka, które stanowią wyzwania i mogą sprzyjać rozwojowi zachowań problemowych:

- 1) łatwa dostępność alkoholu i tytoniu – liczba punktów sprzedaży w gminie systematycznie rośnie, co zwiększa potencjalną dostępność alkoholu dla młodzieży,
- 2) młodzież wskazuje, że zna sklepy, w których możliwy jest zakup alkoholu przez osoby nieletnie. 47% uczniów szkół ponadpodstawowych ma już za sobą inicjację alkoholową, a 43% przyznaje się do palenia papierosów,
- 3) eksperymentowanie z narkotykami i dopalaczami – kontakt z tymi substancjami deklaruje 8% uczniów klas 4–8 i 7% szkół ponadpodstawowych. Choć odsetki te nie są wysokie, wskazują na obecność zjawiska i postrzeganie łatwego dostępu do substancji,
- 4) hazard i uzależnienia behawioralne – gry hazardowe online dotyczą 25% młodszych i 37% starszych uczniów. Nadmierne korzystanie z urządzeń cyfrowych (ponad 4–6 godzin dziennie) staje się zjawiskiem powszechnym, a część dzieci przejawia symptomy uzależnienia od Internetu,
- 5) przemoc rówieśnicza i domowa – w szkołach przemocy doświadcza 37% uczniów klas 4–8 i 19% szkół ponadpodstawowych. W rodzinach problem pozostaje aktualny – w 2024 r. pomocą objęto 188 osób, w tym 115 dzieci,
- 6) niepokojące procesy demograficzne – spadek liczby ludności i starzenie się populacji prowadzą do osłabienia potencjału opiekuńczego rodzin i zwiększenia liczby osób wymagających wsparcia społecznego.

2. Zidentyfikowane czynniki ryzyka wskazują na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych opartych na sprawdzonych programach i praktykach, które rozwijają wśród dzieci, młodzieży i dorosłych kluczowe umiejętności psychospołeczne – odporność na presję rówieśniczą, radzenie sobie z emocjami, podejmowanie odpowiedzialnych decyzji oraz rozwiązywanie konfliktów.

Rozdział 3. Adresaci programu

§ 10. Oferta programu jest skierowana do wszystkich mieszkańców gminy Olecko, a w szczególności do:

- 1) osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin;
- 2) osób dotkniętych przemocą;
- 3) dzieci i młodzieży oleckich przedszkoli i szkół;
- 4) placówek i instytucji zainteresowanych czynnym zaangażowaniem się w pracę nad rozwiązywaniem bieżących problemów związanych z profilaktyką uzależnień.

Rozdział 4.

Zasoby lokalne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej

§ 11. Na terenie gminy Olecko pomocą osobom uzależnionym, członkom ich rodzin oraz osobom doświadczającym przemocy domowej zajmują się:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) placówki oświatowe;
- 3) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia;
- 4) Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień i Współuzależnienia dla Dzieci i Młodzieży „Pozytywka”;
- 5) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy;
- 6) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 7) Zespół Interdyscyplinarny;
- 8) Komenda Powiatowa Policji;
- 9) Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- 11) Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe.

§ 12. 1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej „komisją”, działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Do zadań komisji należy m.in.:

- 1) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
- 2) współpraca przy konstruowaniu programu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 3) opiniowanie corocznych projektów gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 4) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 5) prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, głównie pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 6) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- 7) współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem przemocy uzależnień i przemocy domowej.

3. Członkowie komisji realizują zadania w następujących zespołach:

- 1) ds. przeprowadzania kontroli placówek handlowych i gastronomicznych;
- 2) ds. przeprowadzania kontroli zajęć edukacyjno-profilaktycznych oraz sportowych dla dzieci i młodzieży;
- 3) ds. przeprowadzania rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego osób nadużywających napojów alkoholowych.

4. W latach 2022–2024 praca komisji przebiegała w stabilnym rytmie, liczba posiedzeń i rozmów motywujących osoby uzależnione do leczenia utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Do komisji w 2022 roku wpłynęły 42 wnioski o zobowiązanie do leczenia przymusowego, w 2023 roku - 43 wnioski, a w 2024 roku - 40 wniosków. Osoby podejrzane o nadużywanie alkoholu oraz świadkowie tych zdarzeń byli zapraszani na posiedzenia zespołu ds. rozmów motywujących, podczas których, w uzasadnionych przypadkach, motywowano je do podjęcia terapii dla osób uzależnionych lub osób współuzależnionych, zalecając wizytę w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia przy ul. Nocznickiego 15 w Olecku. Część osób skierowanych do poradni dobrowolnie podejmuje terapię, a jej kontynuacja jest monitorowana przez komisję. Wobec osób, które nie podjęły lub zaprzestały terapii komisja skierowała do sądu rejonowego w 2022 roku 17 wniosków, w 2023 roku - 23 wnioski i w 2024 roku 9 wniosków o zobowiązanie do leczenia przymusowego pod nadzorem kuratora.

Rozdział 5. Cele i zadania programu

§ 13. Głównym celem programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom i innym zachowaniom ryzykownym poprzez specjalistyczne wsparcie, dbanie o dobre relacje i zdrowy tryb życia, a także ograniczanie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania substancji i zachowań ryzykownych.

§ 14. Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- 1) profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z uzależnieniem;
- 2) profilaktyki selektywnej – adresowanej do jednostek lub grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z uzależnieniem;
- 3) profilaktyki wskazującej – adresowanej do jednostek lub grup wysokiego ryzyka, demonstrujących wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych lub zachowań ryzykownych;
- 4) terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 5) rehabilitacji – poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

§ 15. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem			
Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
1.1. Zapewnienie dostępu do bezpłatnej i kompleksowej terapii uzależnienia.	1) zajęcia terapeutyczne dla pacjentów uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz członków ich rodzin w programie terapii pogłębionej (po zakończeniu intensywnej terapii podstawowej); 2) treningi terapeutyczne dla osób uzależnionych (ćwiczenia umiejętności zachowań konstruktywnych); 3) psychoterapia DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików); 4) sesje psychoterapii indywidualnej; 5) psychoterapia dla rodzin z problemem uzależnienia lub nadużywania alkoholu lub narkotyków; 6) zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży z problemami nadużywania lub uzależnienia od alkoholu oraz z rodzin obciążonych problemem uzależnienia od alkoholu; 7) wspieranie działań grup samopomocowych (AA i Al-Anon) – zapewnienie lokalu do spotkań	- Placówki leczenia odwykowego, - pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - grupy samopomocowe	liczba osób korzystających z dodatkowych zajęć terapeutycznych
1.2. Podejmowanie działań umożliwiających podjęcie leczenia odwykowego od alkoholu.	1) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego – przeprowadzanie rozmów motywujących przez członków komisji; 2) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badanie przez biegłych sądowych; 3) wnioskowanie o wszczęcie postępowania nieprocesowego o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - zespół ds. przeprowadzania rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego osób nadużywających napojów alkoholowych, - biegli sądowi, - sąd rejonowy	- liczba badań psychiatryczno-psychologicznych, - liczba wniosków do sądu o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i			

prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową			
Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
2.1. Organizowanie pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym, doświadczających przemocy domowej.	1) wczesne wykrywanie zagrożeń i zapobieganie stosowania przemocy domowej – doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej w oparciu o procedurę Niebieskie Karty; 2) informowanie o instytucjach, które udzielają pomocy oraz o formach pomocy, które mogą być świadczone członkom tych rodzin; 3) udzielanie pomocy w kierowaniu wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie przymusowego leczenia odwykowego	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - placówki lecznictwa odwykowego, - Komenda Powiatowa Policji	- liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, - liczba założonych procedur Niebieskie Karty
2.2. Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Doświadczających Przemocy.	1) zapewnienie funkcjonowania Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Osób Doświadczających Przemocy, w szczególności: dyżurów certyfikowanego specjalisty, prawnika oraz psychologa; 2) prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz treningów terapeutycznych po zakończeniu cyklu zajęć grupowych; 3) współpraca z organizacją „Niebieska Linia” (punkt jest członkiem porozumienia „Niebieska Linia”), prenumerata specjalistycznych czasopism; 4) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne wzmacniające kompetencje rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą; 5) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym; 6) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	- pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - placówki oświatowe	liczba świadczeń z zakresu pomocy specjalistycznej, w tym instruktora, prawnika i psychologa
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych			
Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
3.1. Upowszechnianie wiedzy o szkodach wynikających z uzależnienia, zachowań ryzykownych i przemocy.	1) organizacja zajęć i warsztatów profilaktycznych w zakresie treningu kompetencji psychospołecznych, w szczególności rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom; 2) udział w profilaktycznych kampaniach ogólnopolskich; 3) udział w wydarzeniach	- placówki oświatowe, - trenerzy, instruktorzy, nauczyciele, - pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba zajęć i warsztatów profilaktycznych, - liczba kampanii profilaktycznych, - rodzaj i liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych

	miejskich (np. Olecki Dzień Zdrowia, Active Festival Olecko); 4) zapewnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie lub dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych (w szczególności: ulotki, broszury, plakaty, strony internetowe, prasa, media)		
3.2. Zapewnienie profesjonalnej opieki w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z gminy Olecko, ze środowisk zagrożonych dysfunkcją.	1) prowadzenie placówek wsparcia dziennego przez organizacje pozarządowe; 2) prowadzenie świetlic z elementami socjoterapii realizowanych w szkołach podstawowych	- organizacje pozarządowe, - placówki oświatowe, - pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom	- liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego, - liczba dzieci uczęszczających do świetlic z elementami socjoterapii
3.3. Zapewnienie wypoczynku z elementami profilaktyki dla dzieci i młodzieży z gminy Olecko, ze środowisk zagrożonych dysfunkcją.	organizacja wypoczynku z elementami profilaktyki w okresie ferii zimowych i wakacji	- placówki oświatowe, - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, - pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom.	liczba dzieci korzystających z wypoczynku
3.4. Zwiększenie wiedzy i kompetencji osób i instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom.	udział w szkoleniach i konferencjach, w tym szkolenie realizatorów programów rekomendowanych	- pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	liczba szkoleń i konferencji.
3.5. Upowszechnianie wiedzy o szkodliwości alkoholu oraz obowiązkach ustawowych wśród sprzedawców napojów alkoholowych.	szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych	pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom	liczba przeszkolonych sprzedawców
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii			
Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
4.1. Prawidłowa realizacja zadań określonych w programie.	koordynowanie działań w zakresie realizacji programu, w tym m.in. wynagrodzenie pełnomocnika, członków komisji według zasad określonych w programie, podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pełnomocnika poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom.	liczba szkoleń członków komisji
4.2. Wspieranie zatrudnienia asystenta rodziny.	zatrudnienie asystenta rodziny realizującego pracę w rodzinach, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego			
Nazwa zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji

5.1. Kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.	dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	liczba skontrolowanych sprzedawców
--	--	---	------------------------------------

Rozdział 6.

Źródła finansowania i monitorowania programu

§ 16. 1. Źródłem finansowania zadań określonych w programie są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat wnoszonych za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Preliminarz wydatków na każdy rok budżetowy zostanie określony w uchwale budżetowej, zgodnie z budżetem zadaniowym.

2. Za sporządzenie raportu, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, odpowiada pełnomocnik ds. przeciwdziałania uzależnieniom.

Rozdział 7.

Zasady wynagradzania członków komisji oraz pełnomocnika ds. przeciwdziałania uzależnieniom

§ 17. Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej na dany rok za następujące czynności:

- 1) za przeprowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (minimum 4 placówki);
- 2) za przeprowadzenie rozmów motywujących do leczenia odwykowego i sporządzenie notatek urzędowych z tych rozmów (min. 5 zaproszonych osób na jedno posiedzenie);
- 3) za udział w posiedzeniu komisji.

§ 18. Członkom komisji wykonującym zadania poza Oleckiem przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową na zasadach wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2190).

§ 19. 1. Za obsługę administracyjną komisji odpowiada sekretarz komisji.

2. Sekretarzowi, a w przypadku jego nieobecności trwającej dłużej niż 1 miesiąc – członkowi komisji wyznaczonemu przez przewodniczącego, przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej na dany rok.

3. W przypadku odwołania sekretarza lub złożenia przez niego rezygnacji z pełnionej funkcji – wynagrodzenie jest wypłacane proporcjonalnie do czasu pełnienia funkcji.

§ 20. 1. Pełnomocnikowi ds. przeciwdziałania uzależnieniom przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 60% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej na dany rok.

2. W przypadku odwołania pełnomocnika lub złożenia przez niego rezygnacji z pełnionej funkcji – wynagrodzenie jest wypłacane proporcjonalnie do czasu pełnienia funkcji.

§ 21. Wynagrodzenie członków komisji jest wypłacane na podstawie listy obecności, w terminie 10 dni od przedłożenia listy obecności do Wydziału Finansowego. Wynagrodzenie sekretarza komisji oraz pełnomocnika ds. przeciwdziałania uzależnieniom jest wypłacane z dołu, w terminie do ostatniego roboczego dnia miesiąca.

Rozdział 8.

Przepisy końcowe

§ 22. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Wojciech Rejterada

Uzasadnienie

Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy programu. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program może być sporządzony na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Przedłożony projekt programu jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Olecko w latach poprzednich. Przed sporządzeniem programu przeprowadzono badania i na ich podstawie opracowano diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych. Badaniem objęto uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych.

Program jest adresowany do całej społeczności lokalnej, zarówno mieszkańców, jak i instytucji zaangażowanych w udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemem uzależnienia lub współuzależnienia oraz doświadczającym przemocy domowej.

Źródłem finansowania zadań określonych w programie są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat wnoszonych za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Finansowanie realizacji zadań określonych w programie określa plan finansowy opracowany na dany rok i przedłożony do projektu budżetu gminy.

Zgodnie z przepisami burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.